

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อภาพลักษณ์ของกะเทยที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยจะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยยึดแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยมาเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับ “กะเทย”
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์
4. แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์
5. ทฤษฎีการรับรู้
6. แนวความคิดเรื่องทัศนคติ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับ “กะเทย”

ในปัจจุบันหากเราจะพิจารณาถึงลักษณะเบี่ยงเบนทางเพศแล้ว ลักษณะที่คนทั่วไปเรียกกันว่า “กะเทย” จะได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก แต่ก็ก่อให้เกิดความสับสนได้เช่นกัน เช่น ในบางการศึกษา กะเทย ถูกรวมอยู่ในกลุ่มของชายรักร่วมเพศ (male homosexual) (Jackson, 1998, อ้างถึงใน Winter and Udomsak, 2002, p. 4) หรือในชายที่มีรักสองเพศ (male bisexual)

โดยแรกเริ่ม ในทางการแพทย์ใช้คำว่า “กะเทย” (Katheoy) เพื่อหมายถึง กะเทยแท้ คือ “คนที่มีอวัยวะเพศของทั้งเพศชายและเพศหญิงในร่างกายเดียวกัน” (Jackson, 1998, อ้างถึงใน Winter and Udomsak, 2002, p. 4) แต่ต่อมา คำว่ากะเทยถูกใช้เพื่ออธิบายชายที่รับเอาบทบาทของเพศหญิง (transgender male) มาแสดงออกต่อสังคมซึ่งรวมถึง “กะเทยผอมยาว” “กะเทยที่แต่งกายเป็นผู้หญิง” หรืออาจจะหมายถึง “ladyboy” และ “ladyman” ในภาษาอังกฤษที่ไม่เป็นทางการได้อีกด้วย (winter and Udomsak, 2002, p. 4)

คำว่า “กะเทย” มีความหมายที่กว้างครอบคลุมถึงชายที่ชอบแต่งกายเลียนแบบเพศตรงข้าม เทียบเคียงได้กับ “กะเทย” หรือ “สาวประเภทสอง” ของไทยและอาจจะเทียบได้กับคำว่า Transvestite ในสังคมตะวันตก และอาจถูกรวมอยู่ในชายที่มีสภาพจิตใจคล้ายผู้หญิง และทำศัลยกรรมแปลงเพศ หรือที่เรียกกันทางวิชาการว่า Transsexual คำเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แต่ก็มีนัยที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้น ดังนี้

“Transvestism” คือ ความปรารถนาหรือความพึงพอใจในการสวมใส่เสื้อผ้าของเพศตรงข้าม โดยรวมถึงการแต่งตัวเป็นผู้หญิง คำ ๆ นี้ถูกใช้เป็นครั้งแรกโดย Dr.Magnus Hirschfeld ซึ่งเป็นแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ นักเขียนส่วนใหญ่ใช้คำนี้เพื่อหมายถึงความชอบในการสวมใส่เสื้อผ้าของเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นความเบี่ยงเบนทางเพศ (Benjamin, 1966, p. 2)

แม้จะเป็นการยากในการคาดประมาณถึงจำนวนผู้ที่แต่งกายเลียนแบบเพศหญิง แต่ก็กล่าวได้ว่าเป็นกรณีที่พบได้บ่อยที่สุด ผู้ที่ชอบสวมใส่เสื้อผ้าของเพศตรงข้าม แบบปกปิดส่วนใหญ่เป็นผู้รักต่างเพศ (heterosexual) อย่างเปิดเผย แต่อาจจะมีรักสองเพศ (bisexual) ปะปนอยู่ บุคคลเหล่านี้รู้สึกว่าตนเองเป็นชาย แต่งงานและมีครอบครัว ซึ่งการสวมใส่เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของผู้หญิงนั้นเป็นวิธีการผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ที่ไม่สามารถแสดงออกได้ในขณะที่เป็นชาย และเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและเป็นการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ แต่ก็เป็นเพียงความชอบของผู้ชายเหล่านั้นเท่านั้น ซึ่งเขายังมีความเป็นชาย และเป็นพ่อ หรือสามีอยู่

ส่วนในอีกกลุ่มหนึ่งคือ ชายที่ชอบสวมใส่เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของผู้หญิง หรือแต่งตัวเป็นผู้หญิงโดยเปิดเผยในที่สาธารณะ คนเหล่านี้รู้สึกว่าต้องการเป็นผู้หญิง หรือสวามิภักดิ์ของผู้หญิง ต้องการการยอมรับและการปฏิบัติจากคนรอบข้าง เสมือนว่าตนเองเป็นผู้หญิง คนเหล่านี้มีความพึงพอใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับชายที่เป็นผู้รักต่างเพศ (Benjamin, 1966, pp. 2-3)

ส่วน “Transsexualism” หมายถึง การมีสภาพจิตใจคล้ายเพศตรงข้าม ซึ่งสามารถหมายถึงได้ทั้งชายและหญิง (แต่ในที่นี้มุ่งเน้นไปที่ผู้ชาย) เป็นชายผู้ซึ่งต้องการเป็นผู้หญิงในทุก ๆ ด้าน โดยลึก ๆ แล้วพวกเขาเหล่านี้ไม่มีความสุขในการใช้ชีวิตเป็นสมาชิกของเพศและบทบาทเพศที่ถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางร่างกายที่เป็นมาแต่กำเนิด และถูกกำหนดโดยบรรทัดฐานทางเพศของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่พอใจกับอวัยวะเพศของพวกเขา ชายที่มีความต้องการที่จะเป็นผู้หญิงหรือมีสภาพจิตใจคล้ายเพศตรงข้ามนี้ (male transsexual) รู้สึกว่าเป็นสมาชิกของเพศหญิง พวกเขาต้องการที่จะเป็นและทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้หญิง ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงการแต่งกายและการ

ปรากฏตัวเสมือนว่าเป็นผู้หญิงเท่านั้น แต่บุคคลเหล่านี้ยังมีเป้าหมายของการกลายเป็นผู้หญิงด้วยวิธีการทางการแพทย์ นั่นคือ การใช้ฮอร์โมนเพศหญิงช่วยในการรักษา และวิธีการผ่าตัดแปลงเพศ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับพวกเขา ซึ่งทัศนคตินี้เป็นจุดแตกต่างระหว่าง transvestite และ transsexual (Bolin, 1992, pp. 457-460)

กะเทยมักเป็นผู้รู้สึกที่ว่าตนเองเป็นผู้หญิงคนหนึ่งมีเพียงลักษณะทางร่างกายที่เป็นเพศชายเท่านั้น รวมถึงมีความพึงพอใจต่อผู้ชายด้วยกัน ดังนั้นจึงมีความปรารถนาที่จะมีเพศสัมพันธ์กับชายผู้เป็นรักต่างเพศ (Benjamin, 1966, p. 8)

ดังนั้น คุณลักษณะของ “transvestite” และ “transsexual” จึงมีความต่อเนื่องและซ้อนทับกันอยู่ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ที่เพียงแต่ต้องการที่จะ “สวมเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายของผู้หญิง” (transvestism) และเปิดเผยการแต่งกายเป็นหญิงและต้องการที่จะถูกยอมรับว่าเป็นผู้หญิง พวกเขาจะมีความขัดแย้งกับสังคมและกฎหมาย ความรู้สึกโดยส่วนใหญ่ การใช้ชีวิต และหน้าที่การทำงานของพวกเขาก็จะเหมือนกับผู้ชายทั่วไป มีชีวิตเป็นแบบรักต่างเพศ ในบางคนอาจเป็นทั้งสามีและพ่อ

กลุ่มที่ 2 คือผู้มีระดับอารมณ์ที่ถูกรบกวนจากความต้องการเป็นผู้หญิงมากขึ้น เกิดความไม่เอียงไประหว่างความเป็น transvestism และ transsexualism บุคคลในขั้นตอนนี้จะประสบกับความไม่แน่นอนในอารมณ์ของตนเอง ในบางคนต้องการแค่เพียงการสวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในแบบผู้หญิงเท่านั้น ซึ่งถือเป็นการบรรเทาความเครียดทางอารมณ์เพราะพวกเขาจะเกิดความประทับใจและความสุขในการแต่งกายเป็นผู้หญิง แต่บางคนยังต้องการการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เพื่อนำพาเพศหรือร่างกายของเขาเข้าใกล้กับความเป็นหญิงให้มากขึ้น ถึงแม้ว่าพวกเขาเหล่านี้จะกลัวการผ่าตัดหรือไม่มีความพร้อมในการผ่าตัด แต่สิ่งที่พวกเขาสามารถแสดงออกถึงความเป็นหญิงได้ก็คือ การจินตนาการถึงการมีเพศสัมพันธ์กับชายซึ่งในจินตนาการนี้ทำให้เขามองเห็นตัวเองว่าเป็นหญิง เช่นเดียวกันกับกลุ่มที่หนึ่งอวัยวะเพศของเขา ยังคงเป็นสิ่งที่พอร์ับได้ แต่สิ่งที่เพิ่มเติมมากก็คือ การมีเต้านมหรือหน้าอกที่ขยายใหญ่ขึ้น ด้วยการให้ฮอร์โมนเพศหญิงทั้งโดยการฉีด และการรับประทาน ในขั้นตอนนี้จะมีความขัดแย้งเกิดขึ้นคือความต้องการในการผ่าตัดแปลงเพศ เนื่องจากระดับอารมณ์ของความต้องการที่จะเป็นผู้หญิงมีเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ

กลุ่มที่ 3 เนื่องจากความต้องการเป็นผู้หญิงที่รุนแรงมากขึ้น ประกอบกับความขัดแย้งกับสังคม และกฎหมายยังคงมีอยู่ เป็นแรงผลักดันให้พวกเขาก้าวเข้าไปสู่การเป็น transsexual

อย่างเต็มตัว พวกเขาของอวัยวะเพศ รวมถึงโครงสร้างทางร่างกายที่เป็นเพศชายของเขาว่าเป็นสิ่งที่น่าขยะแขยง นิยามความเป็นชาย การแต่งกายแบบผู้ชายถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง พวกเขามีความต้องการสูงในอันที่จะจัดการกับสภาพทางร่างกายให้มีความสอดคล้องกับสภาพจิตใจ ดังนั้น การผ่าตัดแปลงเพศจึงเป็นสิ่งที่เดียวที่จะทำให้เขาเข้าใจความเป็นหญิงได้มากที่สุด (Benjamin, 1966, p. 7)

นอกจากนี้ ยังมีคำอีกคำหนึ่งซึ่งหมายถึง “กะเทย” ได้เช่นกัน นั่นคือคำว่า “Transgender” คำๆ นี้มีความหมายกว้าง Thom และ More ใช้คำว่า transgender เพื่อหมายถึงใครก็ตามที่นิยามตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทเพศที่ตรงข้ามกับเพศของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มิได้มีลักษณะทั้งสองเพศ (intersexes) ผู้ที่มีสภาพจิตใจและมีความต้องการเป็นเพศตรงข้ามทั้งชายและหญิง (transsexual male และ transsexual female) ผู้ที่ชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าของเพศตรงข้าม (cross-dresser) ผู้ที่มีลักษณะทั้งชายและหญิงรวมกันอยู่ในบุคคลเดียวกัน (androgynous) “เพศที่สาม” (third gendered) และ/หรือบุคคลที่ยังไม่มีชื่อเรียก (engender) ก็ตาม

ส่วน bullough (1979, p. 4) กล่าวว่า “transgender” เป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมถึงผู้ชาย และผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลเพศเดียวกันที่เป็นรักต่างเพศ (heterosexual) กับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้รักสองเพศ (bisexual) นอกจากนี้แล้วยังรวมถึงบุคคลที่แต่งกายข้ามเพศ (cross-dresser) ของตนเองอีกด้วย

ดังนั้น “transgender” จะเป็นคำกลาง ๆ ที่สื่อถึงบุคคลที่มีลักษณะการแต่งกายของตนเองเป็นหรือเหมือนกับเพศที่ตรงข้ามกับตนเอง (transsexual) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลเพศเดียวกันที่เป็นผู้รักต่างเพศ (heterosexual) และผู้รักสองเพศ (bisexual) อีกด้วย

แต่อย่างใดก็ตาม Anne Bolin (1992) ได้แยกข้อแตกต่างระหว่าง Transvestite Transsexual และ Transgender ไว้ดังนี้ “Transvestite” มีความต้องการเพียงแค่ได้สวมเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของผู้หญิงก็เป็นความสุขที่เพียงพอแล้วและยังมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงอีกด้วย ส่วน “Transsexual” มีความต้องการมากกว่าแค่การได้แต่งกายเป็นผู้หญิงหรือในบางรายอาจจะลดการแต่งกายเป็นผู้หญิงลงบ้าง แต่กลับมีความเข้มข้นทางอารมณ์ในเรื่องความต้องการเปลี่ยนแปลงสรีระหรือลักษณะทางกายภาพของตนเองให้มีความเป็นผู้หญิงมากขึ้นโดยการใช้ฮอร์โมนบำบัด และการผ่าตัดแปลงเพศ และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายที่เป็นรักต่างเพศ แต่ transgender แม้ว่าจะมีลักษณะ ท่าทาง การแต่งกายที่คล้ายกับเพศหญิงเหมือนกับ transvestite และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายที่เป็นรักต่างเพศ เหมือนกับ transsexual ก็ตาม แต่มีสิ่งที่แตกต่างใน transgender ก็คือ ไม่ต้องการผ่าตัดแปลงเพศ ไม่

ต้องการจะมีชีวิตอยู่แบบผู้หญิงเป็นการถาวรเหมือนกับที่ Merissa Sherrill Lynn แห่ง International Foundation for Gender Education ได้กล่าวถึง “คนส่วนใหญ่ที่พิจารณาตนเองว่าเป็น transgender นั้นไม่ต้องการหรือไม่จำเป็นต้องมีการผ่าตัดแปลงเพศ และก็มีไฉนยามตนเองว่าเป็น transvestite ก็ได้”

นอกจากนี้ประชากรที่ถูกสัมภาษณ์ในงานวิจัยของ Bolin ยังได้ให้คำจำกัดความของ transgender อีกว่า เป็นบุคคลที่เปลี่ยนแปลงบทบาทเพศ แต่ไม่ได้วางแผนที่จะผ่าตัดแปลงเพศ พวกเขาเลือกที่จะนิยามตนเองว่า เป็นผู้เลือกเดินในทางสายกลาง มีชีวิตอยู่กับคุณลักษณะทางกายภาพ แม้ว่า transgender จะเลือกการบำบัดด้วยฮอร์โมนเพศหญิง แต่พวกเขาก็ยังคงคุณลักษณะของเพศที่ถูกกำหนดมาตั้งแต่เกิด ส่วนใหญ่จะปรากฏทั้งลักษณะที่เป็นทั้งชายและหญิง (Bolin, 1992, อ้างถึงใน Herdt, 1996, pp. 465-467) ซึ่งตรงกับแนวคิดเกี่ยวกับกะเทยที่วางกรอบไว้สำหรับการศึกษาคั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์ เป็นคำที่บัญญัติขึ้นค่อนข้างใหม่ในภาษาไทย ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Image ซึ่งในพจนานุกรม Webster's Third New International Dictionary (Gove P. B., 1979, p. 1128) ให้ความหมายคำว่า image ว่าหมายถึง

1. แบบภาพจำลองของคน หรือสิ่งของ เช่น รูปปั้น หรือภาพเหมือน
2. สิ่งจำลองที่บุคคลได้รับจากสิ่งที่เห็นว่าเป็นจริง เหมือนอย่างที่ยืนยันเป็นจริง ๆ
3. รูปร่างลักษณะภายนอก
4. สิ่ง que แสดงออกมาผ่านการสัมผัสหรือปรากฏด้วยสายตาหรือสถาปัตยกรรมที่ปรากฏให้เห็น
5. หมายถึงภาพในจิตใจ ซึ่งเป็น
 - 5.1 ภาพในใจที่ประทับใจ เราความรู้สึก ที่ตอบสนองต่อบางสิ่ง หรือความหมายในใจทั่วไปที่ให้กับคนที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม
 - 5.2 ทศนคติที่มีต่อสิ่งบางสิ่ง หรือความทรงจำในจิตใจ ซึ่งถูกสร้างขึ้นผ่านประสบการณ์ ทั้งทางด้านการใช้ปัญญา และใช้อารมณ์ที่ตอบสนอง
 - 5.3 ความคิด หรือแนวความคิด
6. สิ่งที่ปรากฏชัดสังเกตได้ง่าย

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์

1. เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม (Event and Environment) บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมซึ่งในสังคมก็มีเหตุการณ์เกิดขึ้นมากมาย แต่มีเพียงบางเหตุการณ์หรือบางส่วนของเหตุการณ์เท่านั้นที่บุคคลจะรับเข้ามายังตัวเราได้ และในบรรดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะมีคุณค่าดีหรือเลว จะสำคัญหรือไม่ จะมีความหมายอะไร ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่อยู่เหตุการณ์และอยู่โดยรอบซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดคุณค่านั้นทั้งก่อนและหลังการรับรู้ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความสมบูรณ์หรือการขาดหาย และระยะเวลาของความจำในเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย

2. ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channel) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะสามารถเข้าสู่เราได้โดยช่องทางการสื่อสาร ซึ่งแต่ละช่องทางเหล่านี้ก็ยังมีประสิทธิภาพด้านการรับรู้ ความสมบูรณ์ของเหตุการณ์แตกต่างกันไป ยิ่งกว่านี้ ตัวเนื้อหาสาระ วิธีการจัดข่าวสารและโครงสร้างของเหตุการณ์ ซึ่งมีผู้จัดส่งมาก็มีความสัมพันธ์กับช่องทางการสื่อสารด้วย ดังนั้นช่องทางการสื่อสารจะเป็นช่องทางแรกของการรับรู้เหตุการณ์ ซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในขั้นตอนนี้ คุณสมบัติของข่าวสาร ตัวสื่อ ย่อมมีความสำคัญที่สุด

3. องค์ประกอบเฉพาะบุคคล (Personal Elements) องค์ประกอบหรือปัจจัยเฉพาะบุคคลทั้ง 5 คือ ทักษะของการสื่อสาร ทศนคติ ความรู้ ระบบสังคมและวัฒนธรรม ต่างมีอิทธิพลต่อการรับรู้เรื่องราว เหตุการณ์ เราจะมองภาพเป็นรูปร่างเช่นไร จะมีภาพที่มีความหมายไม่เหมือนคนอื่นแตกต่างกันไปตามปัจจัยเฉพาะบุคคลเป็นสำคัญ

4. การรับรู้และความประทับใจ (Perception and Impression) ภาพลักษณ์นั้นจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ทันที เมื่อเหตุการณ์ได้ผ่านเข้ามาทางช่องทางการสื่อสาร และมีปัจจัยเฉพาะบุคคลทั้ง 5 ประการ ที่คอยพิจารณาเหตุผลนั้น โดยการรับรู้ซึ่งเป็นตัวแปรเหตุการณ์ให้เป็นไปในความหมายตามความคิดของบุคคลนั้น ส่วนความประทับใจมีความสำคัญในการรับรู้อีกลักษณะหนึ่ง โดยจะเกี่ยวกับคุณภาพและปริมาณของความทรงจำ ถ้ามีความประทับใจมากก็จะจดจำได้มากและนาน ทำให้ภาพลักษณ์นี้จะเจือจางได้ช้ากว่าการที่มีความประทับใจน้อย หรือไม่มีความประทับใจเลย

ความสำคัญของภาพลักษณ์

“ภาพลักษณ์” เป็นภาพประทับใจที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล หรือองค์กร หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งนั้น ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับสถาบันทุก

แห่ง เพียงแต่ละเลือนรางหรือชัดเจน เป็นภาพที่ดีหรือเลว ภาพลักษณ์มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อองค์กรหรือสถาบันในสังคม ภาพลักษณ์ขององค์กรสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของธุรกิจ จึงมีความจำเป็นต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในใจของผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรหรือสถาบัน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร เป็นที่ยอมรับและสนับสนุนของประชาชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป รวมทั้งส่งผลถึงความมั่นคงขององค์กรหรือสถาบันในอนาคตด้วย

ภาพลักษณ์มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมของทุกองค์กรหรือสถาบันเป็นอย่างมาก ถ้าองค์กร หรือสถาบันมีภาพลักษณ์ที่ดี ประชาชนก็จะเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ให้ความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือต่อองค์กรนั้น ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรใดมีภาพลักษณ์ในเชิงลบ มีชื่อเสียงเลื่อมเสีย ประชาชนก็จะไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อถือ เกิดความระแวงสงสัย หรือพลอยเกลียดชังองค์กรนั้นไปในที่สุด ซึ่งผลที่ตามมา คือ องค์กรนั้น ๆ ย่อมประสบอุปสรรคในการปฏิบัติงานและหากปล่อยทิ้งไว้ไม่หาทางแก้ไของค์กรนั้น ๆ ก็จะไม่สามารถอยู่รอดได้ ต้องล้มเลิกกิจการไปในที่สุด

นอกจากนี้ พจนานุกรมทางสังคมวิทยา ภาพลักษณ์ จะหมายความว่า ภาพสะท้อนที่เป็นนามธรรมภายในจิตใจต่อวัตถุ (object) หรือ ระดับขั้นของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีพื้นฐานมาจากสิ่งที่ปรากฏให้เห็นในอดีต แต่ก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องเห็นเป็นความจริง ๆ นั้นตามไปด้วย

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นิยามของภาพลักษณ์ คือ ภาพที่บุคคลมีในใจที่สะท้อนสิ่งต่าง ๆ หรือคน หรือกลุ่ม ออกมาโดยแยกออกได้เป็นสองประเด็น คือ ที่สามารถเห็นเป็นรูปธรรม เช่น ลักษณะภายนอก ที่เห็นได้ สัมผัสได้ และที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อที่สัมผัสไม่ได้ ที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น ๆ โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องตรงตามความเป็นจริงเสมอไป

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์

โทรทัศน์ (television) เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อประชาชนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ เนื่องจากความเป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง ทำให้เกิดความได้เปรียบทางด้านการชักจูงใจ เพราะมนุษย์เรามักจะเชื่อในสิ่งที่ตนเองเห็น (seeing is Believing) นอกจากนั้น โทรทัศน์ยังเป็นสื่อแห่งความสดใหม่ สามารถเชื่อมโยงข่าวสาร สาระ ความรู้ จากทุกมุมโลกมาให้ผู้ชมรับทราบ บทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันของโทรทัศน์ ก็คือเป็นสื่อที่น่าเสนอความบันเทิงอย่างครบครัน

ที่ผู้ชมไม่จำเป็นต้องออกไปหาความบันเทิงนอกบ้าน ทั้งละคร ภาพยนตร์และกีฬา ทำให้โทรทัศน์เป็นสื่อที่ทรงพลังยากที่จะหาสื่อใดมาเทียบเคียง

คุณสมบัติของสื่อโทรทัศน์

โดยทั่วไปแล้ว สื่อโทรทัศน์ควรมีคุณสมบัติสำคัญด้วยกันหลายประการ ดังนี้

1. สามารถส่งสารไปยังผู้รับได้คราวละมาก ๆ และมีความสามารถในการดึงดูดความสนใจของผู้รับ ด้วยการนำเสนอทั้งภาพและเสียง
2. การหมุนเวียนของข่าวสาร สามารถนำเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทันทั่วทั้ง ด้วยการส่งสัญญาณสด (Live broadcast) ไปได้กว้างไกลทั่วโลก ทำให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมในเหตุการณ์เดียวกัน ในเวลาเดียวกัน (real time)
3. ผลสะท้อนกลับของข่าวสาร เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อประชาชน ดังนั้น ผลสะท้อนกลับ (feedback) จากการนำเสนอข่าวสาร หรือรายการต่าง ๆ มักจะเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง (talk of the town)
4. การให้น้ำหนักความสำคัญของสาร โดยทั่วไปแล้วโทรทัศน์จะเน้นหนักในการให้ความบันเทิง และข่าวสารสาระต่าง ๆ แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชน โทรทัศน์สามารถที่จะเน้นการนำเสนอเรื่องราวนั้น ๆ อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง เช่น เหตุการณ์ผู้ก่อการร้ายขับเครื่องบินชนตึก World Trade ในสหรัฐอเมริกาหรือเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย (ซีนามิ) ในช่วงปลายปี พ.ศ.2547 ในประเทศไทย โทรทัศน์หลายช่องในเมืองไทยพร้อมใจกันให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวซีนามิ โดยลดการนำเสนอรายการบันเทิงและรายการปกติจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย

ประเภทรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์สามารถจัดแบ่งออกได้หลายประเภทแล้วแต่ว่าจะยึดหลักหรือกฎเกณฑ์ใดเป็นแนวทางในการจัดแบ่งดังกล่าว แต่โดยทั่วไป มักนิยมจัดแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์โดยยึดบทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสถาบันสื่อสารมวลชนแขนงหนึ่ง นั่นคือประเภทรายการโทรทัศน์มักถูกจำแนกออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1.1 รายการสาระบันเทิง เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้หรือให้การศึกษาโดยใช้รูปแบบความบันเทิงเป็นสิ่งที่ดึงดูดและสร้างความน่าสนใจ เช่นรายการสารคดีประเภทต่าง ๆ รายการเพลง รายการสาระละคร รายการแข่งขันตอบปัญหา รายการเกมส์โชว์ เป็นต้น

2.1.2 รายการส่งเสริมการศึกษา เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้ หรือให้ การศึกษาเช่นเดียวกับรายการสาระบันเทิง เพียงแต่เนื้อหาความรู้ที่นำเสนอในรายการประเภทนี้ จะเน้นเพื่อการศึกษามากกว่าบันเทิงและเนื้อหาที่นำเสนอ มักจะถูกนำมาจัดระบบเป็นหมวดหมู่ ชัดเจน เช่นรายการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งรายการประเภทนี้ไม่ใช่เพื่อ ประกอบการสอนในหลักสูตรใด ๆ โดยเฉพาะ แต่อาจนำไปใช้ประกอบการสอนได้

2.2 รายการเพื่อการสอน (Instructional programme) เป็นรายการที่ใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอนโดยตรง เนื้อหาที่ปรากฏในรายการจึงมีความคล้ายคลึงและ สอดคล้องกับเนื้อหาของบริษัทเรียน

3. รายการประเภทบันเทิง

เป็นรายการที่มุ่งเน้นนำเสนอให้ความบันเทิงเป็นหลักไม่ได้มุ่งเน้นให้เนื้อหาสาระ มากนัก ซึ่งเป็นรายการที่ชมแล้วรู้สึกผ่อนคลายอารมณ์และความตึงเครียด ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินใจอย่างแท้จริง ได้แก่ รายการละคร เพลง ดนตรี เกมโชว์ ปกติกะ ฯลฯ เป็นต้น

4. รายการประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจ

ส่วนใหญ่จะหมายถึง สปอตโฆษณาสินค้าหรือบริการธุรกิจ ซึ่งรวมไปถึงสปอตคำ ประกาศต่าง ๆ ซึ่งโดยปกติแต่ละสปอตจะมีความยาวตั้งแต่ 15-60 วินาทีโดยประมาณ ใช้ ออกอากาศแพร่ภาพแทรกในรายการหรือคั่นระหว่างรายการ

ทั้งนี้ โทรทัศน์จะมีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดีของโทรทัศน์

1. สามารถดึงดูดผู้ชมและสร้างแรงจูงใจให้คล้อยตามได้จากการนำเสนอทั้งภาพ และเสียง
2. สามารถสื่อสารกับผู้ชมจำนวนมากในเวลาเดียวกัน
3. สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้สด ทันทีที่ ทำให้ผู้ชมรับรู้ข่าวสารได้ รวดเร็ว
4. เปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้ชม
5. เป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงในบ้าน (Home entertainment) ราคาถูกเมื่อเทียบกับ การที่ต้องแสวงหาความบันเทิงนอกบ้าน

ข้อเสียของโทรทัศน์

1. เป็นสื่อที่มีอิทธิพลในการครอบงำความคิดของผู้ชม หากไม่ใช้วิจารณญาณในการ รับข่าวสารและความบันเทิง

2. เนื้อหารายการถูกจำกัดด้วยอำนาจทางธุรกิจ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์อยู่ได้ด้วยโฆษณาจึงทำให้รายการที่น่าเสนอต้องมียอดจำนวนผู้ชม (Rating) ให้สูงที่สุดทำให้รายการที่มีสาระประโยชน์มีน้อยกว่ารายการบันเทิงที่มียอดผู้ชมสูงกว่า
3. ทำให้เกิดค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ เนื่องจากการถูกชักจูงจากการโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลสื่อโทรทัศน์

การพิจารณาอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ มองได้ 2 แนวทาง คือ

1. แนวคิดที่เชื่อว่าสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้ชม โดยพิจารณาจาก
 - 1.1 ความสามารถในการเข้าถึงคนจำนวนมากและการเปิดรับสื่อของคน
 - 1.2 การมีอิทธิพลในการชักจูงใจ
 - 1.3 การมีผลเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อทุกคนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
2. แนวคิดที่เชื่อว่าสื่อโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้ชม โดยพิจารณาจาก
 - 2.1 สื่อโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพล
 - 2.2 สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลโดยอ้อม ซึ่งปัจจัยเสริมที่ทำให้สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลโดยอ้อม ได้แก่
 - 2.2.1 ตัวผู้ชมที่มีใจโน้มเอียงอยู่แล้ว
 - 2.2.2 การเลือกรับสาร
 - 2.2.3 อิทธิพลจากผู้นำความคิดหรือคนใกล้ชิดของผู้คน
 - 2.2.4 ระดับการต้องการข่าวสารของบุคคล

โดยลักษณะสำคัญของอิทธิพลทางอ้อม คือ การเกิดอิทธิพลต้องอาศัยปัจจัยเสริม อิทธิพลจะปรากฏเมื่อแรงจูงใจเพียงพอหรือโอกาสที่เหมาะสม อิทธิพลจะเกิดเมื่อคนมีความโน้มเอียงจะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อน และอิทธิพลมีลักษณะสะสม ทั้งนี้ไม่ใช่ทุกคนจะต้องได้รับอิทธิพลจากสื่อทุกคนทุกกรณีไป

ซึ่งก็มีทฤษฎีที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อ มี 2 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีเข็มฉีดยา (hypodermic needle or bullet theory) ที่ทัศนะว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้รับสาร เมื่อฉีดยา(ให้ข่าวสาร) อะไรเข้าไปในผู้รับสาร ผู้รับสารจะมีทัศนคติและ

พฤติกรรมตามที่ผู้จัดกำหนด ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้รับสารเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่า การรวมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นชุมชนหรือสังคม ดังนั้น สื่อจึงมีอิทธิพลอย่างสูงต่อปัจเจกบุคคลแต่ละรายได้โดยง่าย

2. ทฤษฎีแรงเสริม(reinforcement theory) Klapper ได้กล่าวว่า ความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนต่าง ๆ มักจะไม่เพิ่มหรือลดความเป็นไปได้ในการแสดงพฤติกรรมรุนแรงของผู้รับสารอย่างเด่นชัด แต่สิ่งที่เกิดจากสื่อมวลชนคือแรงเสริมความก้าวร้าวรุนแรงหรือแรงเสริมการต่อต้านความก้าวร้าวรุนแรงที่มีอยู่แล้วของผู้รับสาร ซึ่งทฤษฎีแรงเสริมของความก้าวร้าวในสื่อมวลชนชี้ให้เห็นว่า เนื้อหาในสื่อมวลชนเป็นแรงเสริมต่อทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ของผู้รับสาร ถ้าบุคคลนั้นเชื่อในความรุนแรงอยู่แล้ว ความรุนแรงในสื่อมวลชนก็ช่วยเสริมความเชื่อให้หนักแน่นขึ้น แต่หากบุคคลใดไม่ชอบวิธีการใช้ความรุนแรง เขาก็จะรับรู้ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อในลักษณะเลือกสรร คือมองว่าความรุนแรงนั้นก่อให้เกิดความเจ็บปวด ควรจะได้มีการหลีกเลี่ยงเป็นอย่างยิ่ง

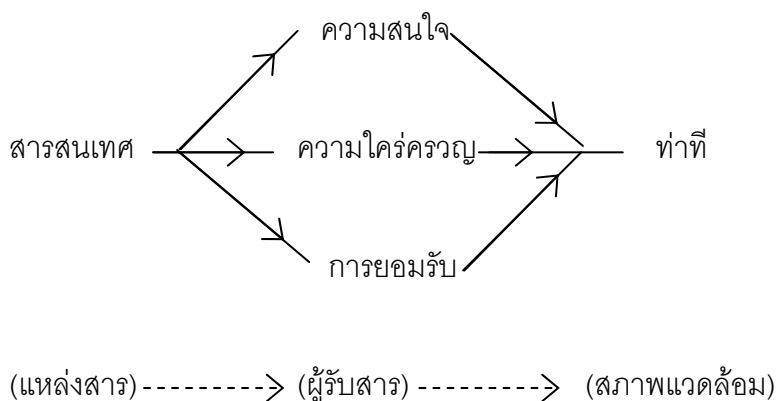
ในปัจจุบัน สื่อสารมวลชนมีบทบาทเป็นอย่างมากต่อสังคมในการเผยแพร่ข่าวสาร ให้ความรู้ ให้ความบันเทิง และให้การชักจูงใจต่อผู้คนในสังคม นอกจากนี้ยังมีบทบาทอย่างมากในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เนื่องจากสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย สารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อสมาชิกในสังคม 2 ประการ คือ

1. ผลกระทบต่อโลกภายในของบุคคล (ความรู้และทัศนคติ)
2. ผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

ผลกระทบต่อโลกภายใน (ความรู้และทัศนคติ)

โฮฟแลนด์ (Hovland) และคณะ ได้ศึกษาถึงผลของการสื่อสารในด้านการโน้มน้าวใจของบุคคล โดยค้นพบว่า ท่าทีของบุคคล (Response) อันเนื่องมาจากทัศนคติที่เปลี่ยนไปนั้น เกิดจากสารสนเทศที่เป็นสิ่งเร้ามากระทบบุคคลภายใต้สิ่งแวดล้อมของบุคคล (Context) ทำให้บุคคลสนใจ (Attention) ในสารนั้น และนำสารนั้นมาใคร่ครวญ (Comprehension) อย่างลึกซึ้งมากขึ้น เพื่อจะตัดสินใจต่อไปว่าจะยอมรับ (Acceptance) สารนั้นต่อไปหรือหากเกิดการยอมรับก็จะส่งผลกระทบต่อบุคคลในด้านการรับรู้ และทัศนคติ ดังแผนภาพต่อไปนี้ (สุรพงษ์ โสณะเสถียร, 2533, น. 330 - 355)

ภาพที่ 2.1
แสดงผลกระทบของการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับสมาชิกสังคม

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า ผลกระทบของการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับสมาชิกสังคมนั้น ประกอบด้วยอิทธิพล 4 ส่วนที่สำคัญ คือ แหล่งสาร สารสนเทศ ผู้รับสาร และสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งสื่อมวลชนเป็นทั้งผู้สร้างผลกระทบในฐานะที่เป็นแหล่งสารและสารสนเทศ กับเป็นภาพสะท้อนของสังคม

นอกเหนือจากการที่สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลแล้ว สื่อมวลชนก็ยังมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย แบนดูรา (Bandura) และโรส (Rose) ได้ทำการทดลองในปี พ.ศ. 2503 กับเด็กซึ่งสามารถควบคุมตัวแปรได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกมากแล้ว โดยวัดว่าการเปิดรับสื่อจะส่งผลกระทบอย่างไรต่อพฤติกรรมของบุคคล ด้วยการแยกเด็กเป็น 2 กลุ่ม ให้ชมภาพยนตร์ที่รุนแรงกลุ่มหนึ่ง และไม่รุนแรงอีกกลุ่มหนึ่ง หลังจากภาพยนตร์จบลงแล้วพบว่า เด็กที่ได้ดูเฉพาะภาพยนตร์ที่รุนแรงจะเลียนแบบภาพยนตร์ โดยแสดงออกซึ่งความรุนแรงกับตุ๊กตาที่อยู่ข้าง ๆ ซึ่งตั้งไว้อยู่ก่อนแล้ว มากกว่าที่จะลดแรงขับนั้นลง แบนดูรา และโรส สรุปการทดลองของเขาว่า ภาพยนตร์ที่รุนแรงจะส่งผลต่อการกระตุ้นแรงขับของเด็ก ทำให้เกิดความก้าวร้าวเพิ่มมากยิ่งขึ้น แต่จะไม่ปรากฏผลเหล่านี้ในเด็กที่ดูภาพยนตร์ที่ไม่รุนแรง นอกเหนือจากนี้ สื่อมวลชนยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในเชิงบวก (Prosocial) ได้อีกด้วย เช่น ภาพยนตร์เกี่ยวข้องกับกามารมณ มีส่วนสนับสนุนและเสนอแนะให้คู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ระมัดระวังช่วยเหลือ เนื่องจากภาพยนตร์เหล่านั้นได้สอดแทรกเพศศึกษาให้คู่สมรสเข้าใจในเรื่องนี้มากขึ้น

จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลทั้งต่อความรู้ ความรู้สึก ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารเพียงอย่างเดียว การที่ผู้รับสารมีทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางใดนั้น ปัจจัยอื่น ๆ ก็เข้ามามีบทบาทด้วย คือ

1. รูปแบบสังคมและวัฒนธรรมที่ผู้รับสารสังกัดอยู่ ย่อมมีส่วนในการหล่อหลอมพฤติกรรม และมีผลกระทบต่อการรับข่าวสารของผู้รับ

2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ ย่อมมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารเป็นอันมาก

3. การศึกษาและสถานภาพทางสังคม ทั้งสองสิ่งนี้ล้วนมีส่วนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดความสนใจในการแสวงหาข่าวสารของผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาจะมีส่วนช่วยให้เกิดทักษะในการอ่าน และความกระหายในการเพิ่มพูนข่าวสาร โดยการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า สื่อสารมวลชนไม่สามารถมีอิทธิพลโดยทั้งหมดต่อผู้รับสารด้วย เนื่องผู้รับสารแต่ละคนย่อมมีภูมิหลังแตกต่างกัน และภูมิหลังที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ล้วนมีผลต่อผู้รับสารด้วยทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น การที่เด็กวัยรุ่นรับข่าวสารด้านความรักและเพศสัมพันธ์จากสื่อมวลชน ก็ไม่จำเป็นว่าพวกเขาจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับข่าวสารมาทั้งหมด แต่เด็กวัยรุ่นจะมีกระบวนการรับรู้ กระบวนการตีความ และจดจำข่าวสารของเขาเองตามภูมิหลังที่มีมา เพราะฉะนั้น หากเราต้องการให้เด็กวัยรุ่นมีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ถูกต้อง จำเป็นต้องสร้างสังคมแวดล้อมให้ดีขึ้น มิใช่จำกัดเพียงเฉพาะสื่อมวลชนแต่ฝ่ายเดียว

ทฤษฎีอิทธิพลอันจำกัดของสื่อสารมวลชนเป็นการบอกให้รู้ว่ามีมนุษย์มิได้เป็นเพียงผู้รับสารที่ไร้ความคิดเท่านั้น ถึงแม้สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ แต่ก็ไม่สามารถมีอิทธิพลครอบคลุมไปทุกด้าน ยกเว้นมนุษย์ผู้นั้นมิได้มีปฏิสัมพันธ์กับใครเลยนอกจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว เพราะในความเป็นจริงแล้ว มนุษย์ได้เรียนรู้จากบุคคลและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มากมาย กว่าที่เขาจะมีทัศนคติและพฤติกรรมต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ การเล่นในกลุ่มเพื่อนในสังคมทำงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกันทั้งสิ้น อิทธิพลของสื่อมวลชนจะเป็นตัวช่วยเสริมความคิด ความเชื่อเดิมมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลนั้น ๆ เพราะมนุษย์รับข่าวสารอย่างมีความคิดและมีทางเลือก สามารถที่จะเลือกรับ เลือกสนใจ และเลือกจดจำ

โจเซฟ แคลปเปอร์ (Joseph Klapper, 1967, p. 49) ได้สรุปแนวความคิดของทฤษฎีนี้จากการวิจัยหลาย ๆ ชิ้น ภายใต้นามทาง ดังนี้

1. การสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ใช่สาเหตุจำเป็น หรือเพียงพอสำหรับการสร้างอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสาร
2. มีตัวแปรอื่น ๆ ที่จะมีผลส่งเสริมหรือขัดขวางการมีอิทธิพลของการสื่อสาร
3. กรณีที่การสื่อสารจะมีอิทธิพลได้อย่างแท้จริง ต้องมีเงื่อนไข คือการผูกขาดการสื่อสาร และจะต้องไม่มีการสื่อสารระหว่างบุคคล
4. ประสิทธิภาพของการสื่อสารขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของการสื่อสาร และบรรยากาศของการสื่อสารในแต่ละสังคม

นอกจากนั้น แคลปเปอร์ (Klapper) ได้ให้กลุ่มของตัวแปร 5 กลุ่ม ที่จะมีผลส่งเสริมหรือขัดขวางอิทธิพลของการสื่อสาร คือ

1. ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความคิดดั้งเดิมของผู้รับสารจะมีผลกระทบต่อกระบวนการเลือกรับสาร การสนใจสาร การยอมรับสาร และการจดจำสารของมนุษย์
2. กลุ่มและปทัสถานของกลุ่มที่คนเรายึดถือเป็นกลุ่มอ้างอิง
3. การสื่อสารระหว่างบุคคลที่วิเคราะห์และแจกแจงเนื้อหาของข่าวสารในสื่อมวลชน
4. การใช้อิทธิพลของความเป็นผู้นำของกลุ่มผู้นำ
5. ลักษณะของระบบสื่อสารมวลชนในสังคมที่มีประชาธิปไตย

จากแนวความคิดของแคลปเปอร์ ทำให้สรุปได้ว่า สื่อสารมวลชนจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารหรือไม่นั้น มิได้ขึ้นอยู่กับที่การสื่อสารแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ได้อีก

ดังนั้น การวิเคราะห์ที่ผู้รับสารจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะทำให้เข้าใจได้ว่า เหตุใดเขาจึงมีทัศนคติหรือพฤติกรรมเช่นนั้น การที่ผู้รับสารจะรับสารใด ย่อมมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ความสนใจ พื้นฐานทางสังคมเดิม ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การรับสารใด ๆ ของผู้รับสารมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ องค์ประกอบทางด้านจิตใจ และองค์ประกอบทางด้านสังคม

องค์ประกอบทางด้านจิตใจ

สภาพจิตใจเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่ในตัวผู้รับสาร และจะมีผลโดยตรงต่อการรับสารและการโน้มน้าวจิตใจ องค์ประกอบทางด้านจิตใจมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะไม่ว่าปริมาณข่าวจะมีมากมายเพียงใด แต่หากไม่มีความสนใจ และไม่รับรู้ข่าวสาร สัมฤทธิ์ผล

ทางการสื่อสารก็คงไม่เกิดขึ้น มนุษย์แต่ละคนมีกระบวนการเลือกรับข่าวสารอันประกอบด้วยพฤติกรรม 3 แบบ คือ (ซวรัตน์ เชิดชัย, 2527, น. 159)

1. การเลือกสนใจ (Selective Attention) ได้แก่ แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เพราะโดยปกติแล้ว คนเรามักจะเปิดตัวเองให้สื่อสารตามความคิดเห็นและความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นของตน ทั้งนี้ เนื่องจากการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมแล้ว จะทำให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล หรือความไม่สบายใจที่เรียกว่า Cognitive Dissonance ฉะนั้น การที่จะลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ ก็ต้องแสวงหาข่าวสาร หรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเดิมของตน

2. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) หลังจากที่ได้รับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว คนเรายังเลือกรับรู้และตีความสารที่ได้รับแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ความหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น ฉะนั้น ในบางครั้งคนเราอาจจะบิดเบือนสาร เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเองด้วย

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการจดจำเลือกข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ หรือเรื่องที่ขัดแย้ง เรื่องที่ค้านกับความคิดเห็นของตนได้โดยง่าย ดังนั้น การเลือกจดจำเนื้อหาของสารที่ได้รับ จึงเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อเดิมของคนเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

นอกจากพฤติกรรมการเลือกรับข่าวสารดังกล่าวแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ คือ (Wilbur Schramm, 1999, pp. 121 - 122)

1. ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุประสงค์ของ ฯลฯ แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่เคยเห็นแตกต่างกัน

2. ประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารอาจจะแสวงหาข่าวสารที่ต้องการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสารจึงจะช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ว่า ข่าวสารอย่างหนึ่งมีประโยชน์แตกต่างกับข่าวสารอีกอัน จึงก่อให้เกิดพัฒนาการ การปรับปรุงอุปนิสัย และรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

3. ภูมิหลังแตกต่างกัน เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะสนใจสิ่งที่ตนไม่เคยพบมาก่อน รวมทั้งสนใจในความแตกต่างหรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ขณะนั้นไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ สิ่งของ หรือเรื่องราวต่าง ๆ

4. การศึกษาและสภาพทางสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคล และเป็นตัวชี้พฤติกรรมการสื่อสารของผู้นั้น ทั้งพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อ และเลือกเนื้อหาข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการอ่าน (โดยการรับสื่อสิ่งพิมพ์) และกระหายที่จะสะสมเพิ่มพูนด้วยการแสวงหาความรู้ให้เพิ่มขึ้น

5. ความสามารถในการรับสาร สภาพร่างกายและจิตใจของคน จะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล โดยสภาพร่างกายในที่นี้ หมายถึง สภาพร่างกายที่สมบูรณ์ ผู้รับข่าวสารที่มีอวัยวะการครบถ้วน ประสาทสัมผัสทุกอย่างทำงานได้อย่างเป็นปกติ ย่อมอยู่ในสภาพที่จะรับข่าวสารได้ดีกว่าผู้ที่บกพร่องทางร่างกายและประสาทสัมผัส นอกจากนั้น สภาพร่างกายยังมีส่วนสัมพันธ์กับสติปัญญาของคนทั่วไปด้วย การเปลี่ยนแปลงทางอายุที่สูงขึ้น ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษา รวมทั้งการเจริญเติบโตทางความคิด ย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบต่อการโน้มน้าวจิตใจ

6. บุคลิกภาพ บุคลิกภาพของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจ และพฤติกรรมของผู้รับสารอีกต่อไปหนึ่ง ทำนองเดียวกับองค์ประกอบในเรื่องความสามารถของบุคคล มีหลักฐานทางทฤษฎีที่แสดงว่า ความนับถือตนเอง (Self Esteem) และความวิตกกังวล (Anxiety) ของบุคคล ล้วนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลทางสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีความวิตกกังวล หรือตื่นเต้น มักจะได้รับอิทธิพลทางสังคมได้ง่าย และมีความโน้มเอียงที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับค้นหา เพื่อที่ว่าจะได้หลีกเลี่ยงอิทธิพลจากสังคมนั่นเอง

7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับ ถ้าผู้รับข่าวสารมีอารมณ์ปกติ มีความพร้อม มีความมุ่งมั่น และมีสมาธิต่อข่าวสารนั้น สัมฤทธิ์ผลของการสื่อสารจะมีมากกว่าผู้รับที่ไม่มีอารมณ์กับข่าวสารนั้น นอกจากนี้ เราควรสังเกตอีกด้วยว่า อารมณ์ของผู้รับข่าวสารนั้นสามารถพิจารณาได้ ทั้งความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้รับสารในขณะนั้นเอง และความรู้สึกหรือท่าทีที่มีอยู่ก่อนแล้ว (Predisposition) เกี่ยวกับข่าวสารนั้นด้วย

8. ทักษะคติ ถือเป็นตัวแปรที่อยู่ระหว่างการรับและการตอบสนองต่อข่าวสาร หรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกมาทางพฤติกรรมของผู้รับที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นคุณสมบัติหรือท่าทีที่ผู้รับสารแต่ละคนมีอยู่ก่อนที่จะรับข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยปกติทักษะคติของผู้รับสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทักษะคติเปลี่ยนแปลงไป การรับข่าวสารหรือการโน้มน้าวจิตใจของผู้รับสารจะแตกต่างกันไป ในทำนองเดียวกัน การตอบสนองของผู้รับจะเปลี่ยนแปลงตามสิ่งเร้า หรือข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

องค์ประกอบทางด้านสังคม

เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม ทั้งสามารถสร้างประสบการณ์ กล่อมเกลา และปลูกฝังทักษะคติ ความคิด รวมทั้งพฤติกรรมทั่วไปของผู้รับข่าวสารโดยตรง องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ (ชวรัตน์ เชิดชัย, 2527, น. 164 – 166)

1. สภาพแวดล้อม เป็นตัวสำคัญตัวหนึ่งที่กำหนดทักษะคติและพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการสร้างทักษะคติ เรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาก็เป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา ความคิด ความเชื่อ อันเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกโดยทั่วไปแล้ว สภาพแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นตัวกำหนดสิ่งเร้า หรือตัวข่าวสารที่บุคคลควรจะได้รับรู้ หรือสนองตอบต่าง ๆ รวมทั้งการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่จะแสดงออกในสถาบันเหล่านั้นด้วย

2. บทบาทของผู้รับข่าวสาร บทบาทเป็นโครงสร้างเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้น บทบาทแต่ละบทบาทจะมีรูปแบบของพฤติกรรมเป็นส่วนควบคุมอยู่ด้วยเสมอ สำหรับระบบการสื่อสารแล้ว บทบาทก็จะเป็นปัจจัยซึ่งแหล่งข่าวสารกับผู้รับข่าวสารสามารถที่จะคาดคะเน พฤติกรรมของกันและกันในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมที่ทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลได้ตามต้องการ กล่าวคือ หากผู้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางสถานภาพและบทบาทอย่างไรกับผู้ส่งข่าว หรือแหล่งสาร ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันในบทบาท รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ย่อมจะมีอิทธิพลทางความคิด ค่านิยม และเป้าหมายของกันและกัน

3. กลุ่มอ้างอิง เนื่องจากบุคคลแต่ละคนในสังคมอาจมีบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ในสังคมที่ซับซ้อนมาก ๆ บุคคลอาจมีบทบาทต่าง ๆ อยู่ในกลุ่มสังคม มีตำแหน่งหน้าที่ที่มีพฤติกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มของตน กลุ่มเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนแหล่ง

อ้างอิงของบุคคลที่สังกัด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ปทัสถาน (Norms) บทบาทและพฤติกรรมของกลุ่มที่บุคคลสังกัดอยู่ จะเป็นสิ่งชี้พฤติกรรมและความเชื่อของบุคคลที่เป็นสมาชิก ฉะนั้น เราอาจคาดคะเนพฤติกรรมของผู้รับข่าวสารได้จากบทบาทและพฤติกรรมของกลุ่มที่ผู้รับข่าวสารสังกัดอยู่

4. วัฒนธรรมและประเพณี การสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสภาพวัฒนธรรมและประเพณีของสังคม วัฒนธรรมอย่างหนึ่ง คือ สภาพที่บุคคลมีความเชื่อ มีค่านิยม มีการรักษาวัตถุสิ่งของ รวมทั้งการแสดงออกร่วมกัน วัฒนธรรมอาจจะแสดงออกทางกีฬา การร้องรำทำเพลง โครงสร้างการดำเนินชีวิตของครอบครัว การปกครอง การศึกษา เป็นต้น ระบบสังคมและวัฒนธรรมที่ผู้รับข่าวสารสังกัดอยู่ย่อมมีส่วนในการหล่อหลอมพฤติกรรม และมีผลกระทบต่อการรับข่าวสารของผู้
นั้น

5. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ อาชีพ ย่อมมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารเป็นอันมาก

6. การศึกษาและสถานภาพทางสังคม ทั้งสองสิ่งนี้ล้วนมีส่วนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดความสนใจในการแสวงหาข่าวสารของผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาจะมีส่วนช่วยให้เกิดทักษะในการอ่าน และความกระหายในการเพิ่มพูนข่าวสาร โดยการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าสื่อสารมวลชนไม่สามารถมีอิทธิพลโดยทั้งหมดต่อผู้รับสาร เนื่องจากผู้รับสารแต่ละคนย่อมมีภูมิหลังแตกต่างกัน และภูมิหลังที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว โรงเรียน เพื่อนล้วนมีผลต่อผู้รับสารด้วยทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น การที่เด็กวัยรุ่นรับข่าวสารด้านความรักและเพศสัมพันธ์จากสื่อมวลชน ก็ไม่จำเป็นว่าพวกเขาจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับข่าวสารมาทั้งหมด แต่เด็กวัยรุ่นจะมีกระบวนการรับรู้ กระบวนการตีความ และจดจำข่าวสารของเขาเองตามภูมิหลังที่มีมา เพราะฉะนั้น หากเราต้องการให้เด็กวัยรุ่นมีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม จำเป็นต้องสร้างสังคมแวดล้อมให้ดีด้วย มิใช่จำกัดเพียงเฉพาะสื่อมวลชนแต่เพียงฝ่ายเดียว

ทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory)

เมื่อมนุษย์รับฟังข่าวสารจากบุคคลต่าง ๆ หรือสื่อมวลชนแล้ว มนุษย์แต่ละคนจะมีการรับรู้ในสารนั้นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ประมะ สตะเวทิน (อ้างถึงใน ตริรัตน์ นิลรัตน์, 2536, น. 18 - 19) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการตีความหมายสิ่งที่เราพบ

เห็นในสิ่งแวดล้อม ส่วนความหมาย (Meaning) คือ สิ่งที่เกิดจากกระบวนการตีความหมาย หรือ การรับรู้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เราจะมี ความหมายต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับ การที่เรารับรู้ (Perceive) หรือตีความหมาย (Interpret) สิ่งนั้นอย่างไร ในการรับรู้และตีความหมายสิ่งที่เรา ได้พบนั้น เรากระทำได้โดยประสบการณ์ของเรา ประสบการณ์ของเรามีอิทธิพลต่อการรับรู้และ ตีความหมายต่อสิ่งที่เราพบ

ประสบการณ์ (Experience) คือ สิ่งที่เรารับรู้ พบเห็น มีความหมายและจดจำไว้ใช้ ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ภาษา ความรู้ สถานะทางสังคม ทักษะคติ บุคลิกลักษณะ ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อาชีพ ความต้องการ อารมณ์ เป็นต้น เรารับรู้และ ตีความหมายสิ่งที่เราประสบโดยอาศัยความหมายจากประสบการณ์ที่เรามีอยู่ หากสิ่งที่เราพบเห็น เป็นสิ่งใหม่ ซึ่งเราไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เราก็ทำให้สิ่งนั้นมีความหมายได้ด้วยการเลือก (Select) เพิ่มเติม (Add) บิดเบือน (Distort) หรือโยง (Relate) สิ่งนั้นให้เข้ากับประสบการณ์ของ เรา

ดังได้กล่าวแล้วว่า ประสบการณ์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ และความหมายของคน แต่ เนื่องจากคนแต่ละคนมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ละคนจึงมีการรับรู้และให้ ความหมายต่อสิ่งที่พบเห็นแตกต่างกันไป

การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่สำคัญมาก เนื่องจากพฤติกรรมมีผลจากการ ที่บุคคลรับรู้ตนเอง และรับรู้บุคคลอื่น นักจิตวิทยาองค์การและนักจิตวิทยาการบริการได้ศึกษา การรับรู้ของมนุษย์ที่มีต่อบุคคลไว้ ดังนี้ (Jerome S. Bruner and Renato Taiun, 1954, p. 641)

1. บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะรับรู้บุคคลอื่นที่มีลักษณะเหมือน ๆ กับตนเอง
2. เกือบจะทุกครั้งที่มีมนุษย์มีการรับรู้บุคคลอื่น มักจะเกิดขึ้นมาจากการมีความ ประทับใจครั้งแรกของบุคคลที่มีต่อวัตถุ หรือบุคคลนั้น ๆ
3. มนุษย์จะพยายามประเมินค่าว่าบุคคลที่ตนรับรู้ นั้นเป็นคนดี หรือคนเลว ใจร้อนหรือ เยือกเย็น หรือมีนิสัยอื่น ๆ อย่างไรบ้าง และจะยึดมั่นในการรับรู้ นั้นอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่ง บางครั้งอาจเป็นการรับรู้บุคคลอื่นเพียงลักษณะเดียว โดยไม่พิจารณา

ลักษณะอื่นประกอบเป็นการประเมินผลคนอื่นอย่างมีอคติ หรือลำเอียง ซึ่ง นักจิตวิทยาเรียกการมองบุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นการมองอย่างมีอคติ (Hale Effect)

นอกจากนั้นแล้ว กิติมา สุรสินธิ (2535, น. 23 - 25) ยังได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ปัจจัยที่ มีส่วนในการกำหนดการรับรู้ของบุคคลทั้งภายใน และภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายในที่มีส่วนกำหนดในการรับรู้ของบุคคล

ปัจจัยภายในที่มีส่วนในการกำหนดการรับรู้ของบุคคลที่สำคัญ มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ มนุษย์เรามักจะเลือกรับรู้บุคคลหรือสิ่งของที่ตนเองเคยรู้มาก่อนแล้ว ก่อนสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน
2. การสนใจ เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่มนุษย์เรามักจะรับรู้แรงจูงใจเบื้องต้นก่อน แล้วจึงรับรู้ในสิ่งสนใจในลำดับต่อไป
3. บุคลิกภาพ เป็นปัจจัยภายในที่มีผลในด้านการรับรู้ คนเรามีแนวโน้มที่จะรับรู้คนที่มีบุคลิกภาพที่ดี หรือแปลกก่อนคนอื่น

ปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมการรับรู้

ปัจจัยภายนอก ที่ดึงดูดความสนใจ และการรับรู้ของบุคคลที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. ความหนาแน่น (Intensity) ถ้าสิ่งเร้ามีความหนาแน่นหรือเข้มข้นเท่าไร ก็จะทำให้เกิดการรับรู้ได้ดีมากขึ้นเท่านั้น
 2. ขนาด (Size) ขนาดมีผลต่อการรับรู้ ยิ่งมีขนาดใหญ่ ก็ยิ่งดึงดูดให้เกิดการรับรู้ได้ดีมากขึ้นเท่านั้น
 3. ความตรงกันข้าม (Contrast) เป็นสิ่งเร้าภายนอกที่ขัดแย้งกันกับพื้นฐานเดิม หรือไม่ใช่สิ่งที่คนทั่วไปคาดหวัง ก็จะได้รับความสนใจและทำให้เกิดการรับรู้ได้ดีกว่า
 4. การกระทำซ้ำ (Repetition) การกระทำซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้ง จะกระตุ้นความรู้สึก หรือทำให้เกิดการตื่นตัว และรับรู้ต่อสิ่งเร้าของบุคคล
 5. การเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง (Motion) โดยธรรมชาติคนเราจะสนใจกับสิ่งที่เคลื่อนไหวมากกว่าสิ่งที่หยุดนิ่ง ดังนั้น เมื่อบุคคลหรือวัตถุใดเคลื่อนไหวก็จะได้รับความสนใจมากกว่า
- ดังนั้น หากพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้แล้ว ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกของบุคคลในวงการแสดงมีผลต่อการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นได้ง่าย คือ

ปัจจัยภายในที่มีส่วนกำหนดการรับรู้ของบุคคลในวงการบิน

1. เรื่องราวของบุคคลในวงการแสดงเป็นที่รับรู้ของเด็กวัยรุ่นได้ง่าย เพราะบุคคลเหล่านี้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
2. การจูงใจให้รับข่าวสารของบุคคลในวงการบันเทิงทำได้ง่าย เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นที่รู้จัก และสนใจของคนทั่วไปอยู่แล้ว ประชาชนโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นมักสนใจติดตามข่าวสารของบุคคลเหล่านี้เป็นอย่างดีเสมอ
3. บุคลิกภาพของบุคคลในวงการบันเทิงมักจะเป็นคนที่มีบุคลิกดี หน้าตาดี แต่งตัวดี อาจส่งผลให้มีการรับรู้เรื่องราวของคนในวงการบันเทิงได้ง่ายขึ้น

ปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมการรับรู้เรื่องของบุคคลในวงการบันเทิง

1. บุคคลที่มีชื่อเสียงมาก หรือดังมาก ย่อมส่งเสริมให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นเปิดรับข่าวสารของพวกเขามากยิ่งขึ้น
2. บุคคลในวงการบันเทิงมีความเด่นอยู่ในตัว จึงทำให้ได้รับความสนใจ เมื่อมีข่าวไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม ย่อมมีคนอยากรู้เรื่องราวนั้นมากไปด้วย
3. ความตรงกันข้าม หากข่าวสารใดของบุคคลในวงการบันเทิงผิดไปจากความคาดหวังของผู้รับข่าวสาร ข่าวนั้นก็จะเป็นที่น่าน่าสนใจ และง่ายต่อการรับรู้
4. การได้เห็นหน้าทางสื่อมวลชนบ่อยครั้งของคนจากวงการบันเทิง ทำให้เกิดความเนิ่นย้า ยิ่งเห็นบ่อยยิ่งทำให้เกิดการรับรู้ข่าวสารของบุคคลในวงการบันเทิงได้มากขึ้น
5. การมีผลงานในสาขาอาชีพอยู่ตลอดเวลา จัดได้ว่า มีความเคลื่อนไหว หากบุคคลในวงการบันเทิงมีผลงานปรากฏสู่สายตาประชาชนบ่อยครั้ง ก็น่าจะมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารได้มาก

แนวความคิดเรื่องทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นคำซึ่งมีรากกำเนิดจากภาษาละตินว่า “Aptus” แปลว่า ไน้มเอียงและเหมาะสม และเมื่อนำมาใช้ในความหมายของคำว่า “Attitude” หมายถึง ท่าทีที่แสดงออกของคนเรา ซึ่งบ่งบอกถึงสภาพจิตใจ (ชวนะ ภวกันนท์, 2527, น. 20)

กอร์ดอน แอลพอร์ท (Gordon Allport) ให้นิยามไว้ว่า ทักษะคิดเป็นภาวะความพร้อมทางประสาทและสมองจัดไว้เป็นระเบียบ โดยอาศัยประสบการณ์เข้าช่วย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทาง และความแปรเปลี่ยนในเรื่องการตอบสนอง (Response) ของบุคคลต่อสถานการณ์ (Situation) และสิ่งต่าง ๆ (Objects) ทั้งหมดที่มันเข้าไปเกี่ยวข้อง (Jonathan L. Freedman, J. Merrill Carlsmith and David O. Sear, 1970, p. 246)

โฮเวิร์ด เฮซ เคนเดิล (Howard H. Kendle, 1963, p. 572) กล่าวว่า ทักษะคิด หมายถึง ภาวะความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางสนับสนุน หรือต่อต้านบุคคล สถาบัน สถานการณ์ หรือแนวความคิด

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1959, p. 48) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทักษะคิด คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ที่เป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์อะไรบางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใด ๆ

นอร์แมน แอล มัน (Norman L. Mun, 1971, p. 77) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทักษะคิด คือ ความรู้สึกและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมอย่างเดี่ยวตลอด

สุชาติ ประสิทธิรัฐสินธุ์ (2523) อธิบายว่า ทักษะคิด หมายถึง ภาวะของความพร้อมหรือแนวโน้มที่จะกระทำ หรือมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะบางอย่าง ทักษะคิดนี้จะแสดงออกให้เห็นจากคำพูดหรือพฤติกรรม เมื่อได้ผลสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทักษะคิดนั้น คนแต่ละคนจะมีทักษะคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยแตกต่างกัน แต่ลักษณะที่สำคัญก็คือ ความเป็นนามธรรม (Abstraction)

ชัตติยา กรรณสูตร (2516, น. 2) อธิบายว่า ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายสิ่งก็ตามในลักษณะที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น หรือมีผลให้เกิดการกระทบหรือแสดงออกที่เรียกว่า พฤติกรรม

ดร.เสรี วงศ์มณฑา (2531, น. 685) กล่าวว่า ทักษะคิด คือ ความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติ ประกอบไปด้วยความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรม

ประจวบ อินอ๊อด (2520, น. 1.4 - 1.5) ให้ความหมายคำว่า “ทักษะคิด” ว่า หมายถึง ท่าทีที่คนเรามีต่อกรณีใดกรณีหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล การที่จะทราบทักษะคิดของผู้หนึ่งผู้ใดต้องสังเกต หรือดูพฤติกรรมที่ผู้นั้นแสดงออกมาในรูปของการเขียน การพูด การแสดงท่าที กริยา สีหน้า น้ำเสียง การประพฤติ ปฏิบัติ

เฉลียว บุรีภักดิ์ กล่าวว่า

ทัศนคติเป็นความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ทัศนคติที่เรามีต่อสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ จึงอาจเปลี่ยนแปลง ได้ตลอดเวลาตามประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น แต่ทว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงจะ ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับชนิดของทัศนคติ และประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ (จารุวรรณ กันทะนิตย์, 2513, น. 15)

สุนีย์ ชุ่มจิต (2523, น. 27) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า ทัศนคติมีความเหมือนกับการ เรียนรู้ และการรับรู้ในแง่ของความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคลด้วยเช่นกัน ทัศนคติต่อสิ่งใด จะมีรากฐานมาจากผลรวมของประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น ทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรง คือ ประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคนที่ได้รับมาแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญที่สุดกับ ประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน หรือกลุ่มสังคมที่บุคคล สังเกตอยู่ อย่างไรก็ตาม หากทัศนคติของแต่ละช่วงเวลาไม่ได้ฝังรากลึก หรือยังไม่ได้ยึดถือไว้อย่าง เหนียวแน่นก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อบุคคลนั้นเผชิญกับประสบการณ์ใหม่

จากคำจำกัดความเหล่านี้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นที่มี อารมณ์หรือความรู้สึกที่มีมาประกอบเป็นแนวโน้ม อันเป็นความพร้อมที่จะทำให้เกิดการแสดงออก ในการสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือกล่าวอีกนัย หนึ่งว่า ทัศนคติหมายถึง แนวโน้ม หรือความพร้อมที่บุคคลอาจจะแสดงออกมาเป็นความคิดเห็น หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง (เนาวรัตน์ โรจนวิทยา, 2534, น. 24)

จากความหมายของทัศนคติที่นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายไว้แล้วนั้น แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านความเชื่อ (Cognitive of Beliefs Component) องค์ประกอบ นี้หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เช่น คนภาคเหนืออาจเชื่อว่าคนกรุงเทพฯ มัก หลอกลวง หรือนักเล่นรถมีความเชื่อว่า รถยนต์ยี่ห้อเบนซ์ทำจากเยอรมัน เป็นรถที่มีคุณภาพดี คงทน และนักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าโลกที่เราอยู่นี้กลม ความเชื่อเกิดจากประสบการณ์ส่วนตัว และ การเรียนรู้จากผู้อื่น เช่น คำบอกเล่า หรือจากการอ่าน หรือได้ยิน ๆ ได้ฟังข่าวสารทางสื่อมวลชน

2. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ปฏิกริยาตอบสนองทางด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลต่อวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ในการจัด องค์ประกอบทางอารมณ์ ตัวแปรที่บ่งการว่าอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อวัตถุจะเป็นไปในรูปแบบใดนั้น

อาจจะเป็นความเชื่อและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลนั่นเอง เช่น ถ้านักศึกษาชาวอเมริกันผิวขาว จะมีความรู้สึกทางลบต่อคนนิโกร ประสบการณ์บุคคลอาจเป็นตัวตัดสินอารมณ์ของบุคคล ถ้าหาก บุคคลจะมีประสบการณ์โดยตรงในแง่ลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็อาจทำให้เขาเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี หรือ ทางลบต่อสิ่งนั้นด้วย

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรมหรือการกระทำ (Behavioral or Action Component) หมายความว่า บุคคลจะประพฤติปฏิบัติต่อวัตถุหรือกลุ่มบุคคลอย่างไร ในกรณีนี้ความเชื่อ และ ความรู้สึกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ถ้า นาย ก. ไม่ชอบนาย ข. นาย ก. อาจไม่คบนาย ข. เป็น เพื่อนก็ได้ ในทางตรงข้าม พฤติกรรมก็สามารถมีอิทธิพลต่อความเชื่อ และความรู้สึกของบุคคลได้ เช่นเดียวกัน (ถาวรศักดิ์ จันทน์นวล, 2527, น. 666 - 668)

อาจกล่าวได้โดยทั่วไปว่า ทักษะเกิดจากการเรียนรู้ แหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติมี มากมาย อัลพอร์ท (Gordon Allport) ได้ให้ความเห็นเรื่องทัศนคติว่า อาจเกิดขึ้นจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะเกิดจากการเรียนรู้ เด็กที่เกิดมาใหม่จะได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับ วัฒนธรรม และประเพณีจากบิดามารดา ทั้งโดยทางตรง และทางอ้อม ตลอดจนได้เห็นแนวการ ปฏิบัติของพ่อแม่ แล้วรับมาปฏิบัติตามต่อไป

2. เกิดจากความสามารถในการแยกแยะความแตกต่าง คือ แยกสิ่งใดดี ไม่ดี เช่น ผู้ใหญ่กับเด็กจะมีการกระทำที่แตกต่างกัน

3. เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น บางคนมี ทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู เพราะเคยตำหนิตน แต่บางคนมีทัศนคติที่ดีต่อครูคนนั้น เพราะเคยชมเชยตน เสมอ

4. เกิดจากการเลียนแบบ หรือรับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน เช่น เด็กอาจ รับทัศนคติของบิดามารดา หรือครูที่ตนนิยมชื่นชอบ และรับมาเป็นทัศนคติของตนได้

Kretch, Crutchfield และ Ballachy ได้ให้ความเห็นว่า ทักษะอาจเกิดขึ้นจาก

1. การตอบสนองความต้องการของบุคคล นั่นคือ สิ่งใดตอบสนองความต้องการของ ตนได้ บุคคลก็มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนไม่ได้ บุคคลก็จะไม่ มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น

2. การได้เรียนรู้ความจริงต่าง ๆ อาจโดยการอ่าน หรือคำบอกเล่าของผู้อื่นก็ได้ ฉะนั้น บางคนจึงอาจเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้อื่น โดยการฟังคำติฉินนินทาที่ใคร ๆ มาบอกไว้ก่อนก็ได้

3. การเข้าไปเป็นสมาชิก หรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักจะยอมรับเอาทัศนคติของกลุ่มมาเป็นของตน หากทัศนคตินั้นไม่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนจนเกินไป

4. ทัศนคติมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์มักมองผู้อื่นในแง่ดี ส่วนผู้ปรับตัวยากจะมีทัศนคติในทางตรงข้าม คือ มักมองว่ามีคนคอยอิจฉาริษยา หรือคิดร้ายต่าง ๆ ต่อตน (Krech D. and Crutchfield R., 1948, p. 153)

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดมาจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Source Attitude) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เช่น นาย ก. เคยพุดคุยกับนาย ข. ด้วยไมตรีที่ดี ก็จะทำให้นาย ข. รู้สึกชอบหรือมีทัศนคติที่ดีต่อนาย ก.

2. การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น (Communication From Others) การได้รับติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น เด็กที่เคยได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าทำอย่างนี้ไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเห็นว่าพ่อแม่แสดงทำสิ่งใดก็ตาม เด็กจะเลียนแบบคือไม่ชอบสิ่งนั้นด้วย

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้คนเกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นมาได้ (ขนิษฐา เบญจาทิกุล, 2535, น. 23 - 24)

โดยสรุป พัฒนาการทางด้านทัศนคติของบุคคลเกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นได้รับ การปรับตัวของบุคคลเพื่อให้เข้ากับสังคม การเลียนแบบในสังคม สิ่งเหล่านี้จะรวมตัวกันและสร้างสมกลายเป็นแบบแผนทัศนคติของแต่ละบุคคลขึ้น หรือจะกล่าวได้ว่า พัฒนาการของทัศนคติเกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กันของบุคคล (Association) การถ่ายทอดแบบอย่างของคนอื่นมาเป็นของตน (Transfer) และการพบสิ่งที่ตนต้องการ (Need Satisfaction) การที่สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ย่อมมีผลทำให้ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงและหันเหตามสภาพการณ์ในสังคมได้บ้าง

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change)

ทัศนคติของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แม้จะคงทนแต่ก็สามารถเปลี่ยนได้โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อ และสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการยอมรับในสิ่งใหม่ แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับค่านิยมเดิมของบุคคลนั้น นอกจากนี้ อาจเกิดการยอมรับโดยการบังคับ เช่น กฎหมาย ข้อบังคับ

การเปลี่ยนทัศนคติ มีอยู่ 2 ชนิด คือ

1. การเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน หมายถึง ทัศนคติของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วย และทัศนคติที่เป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบด้วย การเปลี่ยนแปลงแบบนี้ง่ายและคงทนกว่าการเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง

2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะลดลงไปในทางลบ และถ้าเป็นไปในทางลบก็จะกลับเป็นไปในทางบวก (จตุพร รัตแพทย์, 2538, น. 18)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

1. เลวิตต์ และกัลส์เสน (Levitt และ Klassen (1970) ได้วิจัยสำรวจความคิดเห็นของคนทั่วไปที่มีต่อพวกรักร่วมเพศ ในนามของสถาบันวิจัยทางเพศของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า คนส่วนใหญ่ (70.2 - 77.7%) เห็นว่า รักร่วมเพศเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

2. ยูจีน อี เลวิต และอัลเบิร์ต โอ กัลส์เสน จูเนียร์ (Eugene E. Levitt and Albert O. Klassen, Jr. (1970)) ได้ศึกษาทัศนคติของสาธารณชนต่อรักร่วมเพศ พบว่า บุคคลส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการอนุญาตให้คนรักร่วมเพศ ประกอบอาชีพผู้พิพากษา (ไม่เห็นด้วย 77.2%) เป็นครูสอนหนังสือ (ไม่เห็นด้วย 76.9%) เป็นรัฐมนตรี (ไม่เห็นด้วย 76.6%) เป็นแพทย์ (ไม่เห็นด้วย 77.7%) เป็นพนักงานเสริมสวย (ไม่เห็นด้วย 28.3%) เป็นศิลปิน (ไม่เห็นด้วย 15.5%) เป็นนักดนตรี (ไม่เห็นด้วย 14.8%) และเป็นคนขายดอกไม้ (ไม่เห็นด้วย 13.2%)

ส่วนความคิดเห็นต่ออันตรายที่จะเกิดจากกลุ่มคนรักร่วมเพศ มีดังต่อไปนี้

1. คนรักร่วมเพศที่เป็นครูสอนหนังสือ หรือเป็นผู้นำกลุ่มของเด็ก จะเป็นผู้ที่พยายามมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (มีผู้เห็นด้วยอย่างยิ่ง 44.7%)

2. คิดว่าคนรักร่วมเพศเป็นพวกวิปริตทางเพศ และกำลังมีแพร่หลายยิ่งขึ้น (มีผู้เห็นด้วยอย่างยิ่ง 65.2%)

3. ศูนย์วิจัยสำหรับความคิดเห็นแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สำรวจการยอมรับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของคนทั่วไปในระหว่างปี ค.ศ. 1972 - 1977 โดยแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน 4 ชนิด คือ การเป็นคอมมิวนิสต์ การลบล้างศาสนา นักสังคมนิยม และการเป็นรักร่วมเพศ โดยวัดการยอมรับ 3 ประการ คือ การทำงานสอนในวิทยาลัย ยอมให้มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ ในห้องสมุด และยอมให้มีเสรีภาพในชุมชน คือ เป็นนักพูดในชุมชนได้

ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละของการยอมรับการเป็นรักร่วมเพศ และการเป็นคอมมิวนิสต์มีความใกล้เคียงกัน ดังตารางแสดง

ตารางที่ 2.1

แสดงร้อยละของการยอมรับการเป็นรักร่วมเพศ

ร้อยละของการยอมรับ						
คอมมิวนิสต์	ปี ค.ศ.	1972	1973	1974	1976	1977
ยอมให้มีเสรีภาพในอาชีพ		32	39	42	41	39
ยอมให้มีการเผยแพร่ข่าวสาร		53	58	59	56	55
ยอมให้มีเสรีภาพในการแสดงออก		52	60	58	55	55
ร้อยละของการยอมรับ						
รักร่วมเพศ	ปี ค.ศ.	1972	1973	1974	1976	1977
ยอมให้มีเสรีภาพในอาชีพ		-	61	62	52	49
ยอมให้มีการเผยแพร่ข่าวสาร		-	47	50	55	55
ยอมให้มีเสรีภาพในการแสดงออก		-	50	55	62	62

ผลการศึกษามีการยอมรับพวกรักร่วมเพศ ใกล้เคียงกับการยอมรับคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นลัทธิการเมืองที่คนในประเทศเสรีโดยทั่วไปตระหนักว่าเป็นภัยต่อความสงบสุขของประเทศ การนำเอาลัทธิการเมืองมาเปรียบเทียบกับ การเป็นรักร่วมเพศ เพื่อวัดความคิดแบบเสรีนิยม มา

แสดงให้เห็นว่า คนที่มีความคิดเสรีนิยมจะยอมรับพวกรักร่วมเพศได้พอ ๆ กันกับการยอมรับลัทธิการเมืองที่รุนแรง

สำหรับการยอมรับให้มีเสรีภาพในอาชีพของพวกรักร่วมเพศ มีแนวโน้มร้อยละ ลดลงจากร้อยละ 61 ในปี 1973 ลดลงเป็นร้อยละ 49 ในปี 1977 แสดงให้เห็นว่า มีความคิดที่จะ จำกัดขอบเขตอาชีพของพวกรักร่วมเพศมากขึ้น อาจจะทำให้เห็นว่ามีคนตระหนักถึงผลกระทบจาก การประกอบอาชีพบางอาชีพของคนที่เป็นรักร่วมเพศ และเป็นผลเสียต่อสังคมมากขึ้น

4. Hunt (1974) ศึกษาทัศนคติต่อพวกรักร่วมเพศ พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่ม ตัวอย่างที่ศึกษา เชื่อว่าการเป็นรักร่วมเพศในผู้ใหญ่ที่สมควรใจ ควรเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมาย และร้อยละ 70 มีการอดกลั้นต่อพวกรักร่วมเพศในสังคม

5. Newman (1976) ได้วิจัยเปรียบเทียบการรับรู้พฤติกรรมต่าง ๆ คือ การลักขโมย การทำแท้ง การเป็นรักร่วมเพศ การจี้ปล้น การเสพสารเสพติด การร่วมประเวณีกับผู้สืบ สายโลหิตเดียวกัน การเรียกร้องต่อต้านของมวลชน และการไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ให้กลุ่ม ตัวอย่างจาก 6 ประเทศ คือ อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิตาลี สหรัฐอเมริกา และยูโกสลาเวีย โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกว่าพฤติกรรมเหล่านี้ควรใช้การลงโทษแบบใด คือ การบำบัดรักษา การ ลงโทษ และไม่ทำอะไรเลย ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการเป็นรักร่วมเพศ พบว่ากลุ่ม ตัวอย่างจาก 3 ประเทศ คือ อินเดีย อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา เห็นว่า รักร่วมเพศเป็นเรื่อง ปกติธรรมดา (ร้อยละ 52.9, 57.6 และ 60.4 ตามลำดับ) คือ การยอมอดกลั้นต่อพวกรักร่วม เพศมีมาก กลุ่มตัวอย่างจากประเทศอิหร่าน เห็นว่าควรลงโทษ (ร้อยละ 60.9) คือ มีการอดกลั้น ต่อพวกรักร่วมเพศต่ำสุด และกลุ่มประเทศอิตาลี และ ยูโกสลาเวีย เห็นว่าวิธีจัดการกับพวกรักร่วมเพศ คือ การบำบัดรักษา (ร้อยละ 65.5 และ 58.8 ตามลำดับ)

6. Gallup ได้สำรวจความคิดเห็นต่อพวกรักร่วมเพศในหลายประเทศ คือ อังกฤษ (ในปี 1977, 1978, 1979) เยอรมัน (1977) ออสเตรเลีย (1978) นอร์เวย์ (1978) และอูรุกวัย ผล การศึกษาพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากอังกฤษ เยอรมัน และอูรุกวัย ยอมรับพวกรักร่วมเพศมาก คือ ยอมรับร้อยละ 65, 91 และ 79 ตามลำดับ ส่วนในออสเตรเลียและนอร์เวย์ ความคิดเห็นในลักษณะคัดค้าน

7. Stephan และ Mullin (1982) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของเมืองกับการยอมอดกลั้นต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 4,000 คน โดยแบ่งกิจกรรม ทางเพศเป็น 4 ประเภท คือ การเป็นรักร่วมเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การอยู่ร่วมกัน จันท์สามีภรรยาของชายหญิงโดยไม่ได้แต่งงาน และสิ่งลามกทางเพศ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม ตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมือง ยอมรับพวกรักร่วมเพศได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชนบท

งานวิจัยภายในประเทศ

1. งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่อเปิดเผยตนเองของกลุ่มชายรักชาย” โดย ไชโย นิธิอุบติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองต่อครอบครัวและต่อสังคมของกลุ่มชายรักชายที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ อาชีพ แบบการสื่อสารในครอบครัว วิธีการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองและผล งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวที่มีการสื่อสารแบบเปิดและแบบปล่อยจะเอื้อให้กลุ่มชายรักชายส่วนใหญ่เปิดเผยตัวเองได้ง่ายกว่าครอบครัวที่มีการสื่อสารแบบปิด โดยทำให้กลุ่มชายรักชายมีการเปิดเผยตนเองได้ง่ายตั้งแต่วัยเด็ก มีโอกาสที่เลือกอาชีพที่สอดคล้องกับนิสัยและเป็นอาชีพที่ง่ายต่อการเปิดเผยตนเอง และสามารถใช่วิธีการสื่อสารเพื่อเปิดเผยตนเองได้อย่างอิสระทั้งทางตรงและทางอ้อมมากกว่า ส่วนการที่ครอบครัวและสังคมจะยอมรับได้นั้น ก็มาจากวิธีการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองทางอ้อมให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานของครอบครัวและสังคม ส่วนวิธีการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองทางตรงก็จะเกิดขึ้นในภายหลัง นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีวิธีการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองวิธีใดจะเหมาะสมที่สุด แต่ส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวเองเลือกที่จะใช้วิธีการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองทางอ้อมด้วยอวัจนภาษา ส่วนวิธีการสื่อสารเพื่อการเปิดเผยตนเองทางตรงด้วยวัจนภาษานั้นอยู่ที่ความเหมาะสมและความสำคัญของบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

2. งานวิจัยระดับปริญญาเอก เรื่อง “การสื่อสารเพื่อเพิ่มสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผู้รักร่วมเพศชาย: กรณีศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทยและเยอรมนี” โดย พจนา รูปแก้ว (2547) มีวัตถุประสงค์ที่ศึกษาระบบการสื่อสารการเมืองที่มีผลต่อความสำเร็จในทางการเมืองของกลุ่มผู้รักร่วมเพศในประเทศไทยและเยอรมนี

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การสื่อสารมีบทบาทสำคัญทำให้สังคมเกิดการเรียนรู้และยอมรับต่อกลุ่มผู้รักร่วมเพศมากขึ้น แม้ว่าสถานการณ์ของกลุ่มผู้รักร่วมเพศในทางสังคมของประเทศไทยด้อยกว่าประเทศเยอรมนี แต่ในทางการเมืองกลุ่มผู้รักร่วมเพศในทั้ง 2 ประเทศมีความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองต่ำเช่นเดียวกัน ดังนั้น สะท้อนให้เห็นว่าทุกสังคมยังมีการกีดกันหรือไม่ยอมรับกลุ่มผู้รักร่วมเพศในบทบาททางการเมือง ฉะนั้น จะต้องพัฒนาการสื่อสารและการเมืองของกลุ่มผู้รักร่วมเพศชายให้ดียิ่งขึ้น

3. งานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอภาพชายรักร่วมเพศในภาพยนตร์ไทยและอเมริกัน” โดย รักใจ จินตวิโรจน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจถึงพัฒนาการของการนำเสนอภาพ “ชายรักร่วมเพศ”

ในภาพยนตร์ไทยและอเมริกัน ซึ่งได้เปรียบเทียบโดยการวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ตั้งแต่ปี 2513 ถึง 2542 โดยแบ่งออกเป็น 3 ยุค และคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีตัวละครรักร่วมเพศเป็นตัวเอก ตัวรอง และตัวประกอบ แล้วเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนและความต่างกันอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการของการนำเสนอภาพของชายรักร่วมเพศในภาพยนตร์ไทยและอเมริกัน มีลักษณะแตกต่างกัน คือ การนำเสนอภาพของชายรักร่วมเพศในภาพยนตร์อเมริกันจะมีพัฒนาการไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระแสความเคลื่อนไหวของชายรักร่วมเพศอเมริกันในแต่ละยุคสมัยเป็นตัวกำหนด

ในส่วนการนำเสนอภาพของชายรักร่วมเพศในภาพยนตร์ไทยนั้น การนำเสนอในยุคกลางมีการพัฒนาการสูงที่สุด ทั้งนี้ ลักษณะพัฒนาการของการนำเสนอภาพของชายรักร่วมเพศในภาพยนตร์ไทยมีปัจจัยจากการต้องการความแปลกใหม่ในวงการภาพยนตร์ และการต่อสู้ของชายรักร่วมเพศของไทยเป็นรายบุคคล

4. งานวิจัยเรื่อง “ภาพและกระบวนการสร้างภาพชายรักร่วมเพศในละครโทรทัศน์ไทย” โดย รุจิเรข ศุขรัตน์ (2542) มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจถึงภาพและกระบวนการสร้างภาพชายรักร่วมเพศที่ผลิตในปี 2541-2543 ทั้งหมด 7 เรื่อง เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในด้านภาพของชายรักร่วมเพศ ประกอบกับการเปรียบเทียบกระบวนการสร้างภาพชายรักร่วมเพศจากการสัมภาษณ์ผู้ผลิต และการรับรู้ภาพแบบฉบับของผู้ชมจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า ภาพของชายรักร่วมเพศในละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นภาพเชิงบวก อันเนื่องมาจากบทบาทของตัวละครชายรักร่วมเพศส่วนใหญ่เป็นตัวละครสมทบ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยพระเอก-นางเอก เพื่อสร้างสีสันและความสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนาในการสร้างภาพชายรักร่วมเพศในละครโทรทัศน์ของผู้ผลิต แต่เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้ภาพแบบฉบับในด้านลบมากกว่า อันได้แก่ ลักษณะของความเป็นหญิง ที่เป็นภาพลบ คือ ลักษณะกิริยาท่าทางที่วิดว้ายและหมกมุ่นในเรื่องเพศ ซึ่งเป็นการรับรู้ภาพจากลักษณะภายนอก และสอดคล้องกับทัศนคติที่มีต่อชายรักร่วมเพศในสังคม

5. เยาวนุช อินทรเดโชกุล (2526) ศึกษาความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติตนในเรื่องเพศ ของสมาชิกสหภาพแรงงานไทยคูราโบ โดยส่วนที่กล่าวถึงพวกรักร่วมเพศ พบว่า คนงานส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.51 เห็นว่าพวกรักร่วมเพศเป็นคนผิดปกติ น่าหัวเราะ และบางทีก็น่ารังเกียจ ทั้งนี้คนงานชาย ร้อยละ 81.48 เห็นด้วยกับทัศนะนี้มากกว่าคนงานหญิง ร้อยละ 55.56 ในด้านตรงข้าม คนงานส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.81 ก็เห็นด้วยว่าพวกรักร่วมเพศเป็นคนที่มีความชอบแปลกจาก

คนทั่วไป ซึ่งน่าเห็นใจ ซึ่งแสดงว่าคนงานส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อพวกรักร่วมเพศในลักษณะที่ก้ำกึ่งระหว่างความรู้สึกเห็นใจและรังเกียจ

6. เพ็ญมาศ กำเหนิดโทน (2528) ศึกษาการยอมรับของครูต่อนักเรียนรักร่วมเพศ : ศึกษากรณีข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน พบว่า

1) ครูส่วนใหญ่เห็นว่าพวกรักร่วมเพศเป็นคนที่มีความผิดปกติด้านการปรับตัวด้านจิตใจ และด้านสังคม

2) ครูส่วนใหญ่ยอมรับนักเรียนรักร่วมเพศในระดับปานกลาง

3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับนักเรียนรักร่วมเพศมากที่สุด คือ ทัศนคติของครูต่อนักเรียนรักร่วมเพศ โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก รองลงมาตามลำดับ คือ การติดต่อกับพวกรักร่วมเพศ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับนักเรียนรักร่วมเพศ ด้วยขนาดความสัมพันธ์ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการยอมรับนักเรียนรักร่วมเพศ และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้พบว่า การติดต่อกับนักเรียนรักร่วมเพศในโรงเรียนเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของครูต่อนักเรียนรักร่วมเพศ คือการติดต่อกับนักเรียนรักร่วมเพศในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับทัศนคติของครูต่อนักเรียนรักร่วมเพศ และความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

7. นายชยานันท์ มโนเกษมสุข (2550) นักศึกษาปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เสนองานวิจัย เพศวิถี 60 วินาทีบนจอแก้ว ในงานสัมมนา วิถีเพศ วิถีสุขภาวะ โดย แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ว่า ทีมวิจัยเก็บข้อมูลโฆษณาทางโทรทัศน์ที่ออกอากาศปี 2549-2550 จำนวน 315 เรื่อง เลือกเฉพาะโฆษณาที่สื่อความหมายเชื่อมโยงกับบทบาทของเพศต่าง ๆ ในสังคม พบมีโฆษณาที่เข้าข่าย 70 ชิ้น อาทิ โรคอันดับกลืน แบ่งฟันทาน้ำ ถูยางอนามัย ก้อนน้ำ ประกันชีวิต ธนาคาร ครีมเพิ่มหน้าอก ในด้านเพศโฆษณามักเสนอเรื่องรักต่างเพศ ที่เป็นกระแสหลักของสังคม คือมีเฉพาะเพศชายและหญิง ส่วนเพศที่ 3 กระเทย ชายรักชาย หญิงรักหญิง จัดเป็นเพศชายชอบหรือเพศทางเลือกที่ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม มักจะถูกสื่อออกมาในรูปแบบตัวละครตลก ขบขัน เป็นแง่ลบที่เกินจริง เพศที่ 3 กลายเป็นตัวตลก น่ารังเกียจ สสส.เสนอทางเลือก ชูสื่อใหม่ คลิปทีวีออนไลน์ หนังสือ ช่วยเปลี่ยนทัศนคติ เรียกร้องรัฐดูแล บรรจุเป็นจรรยาบรรณผู้ประกอบการอาชีพโฆษณา

8. ธัญญา จันทรตรง (ม.ป.ป.) การศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาพอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของเพศที่สามที่สะท้อนผ่านสื่อภาพยนตร์กับความเป็นจริงในสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถ่ายทอดชีวิตของเพศที่สามในสื่อภาพยนตร์ไทย ศึกษาภาพอัตลักษณ์ของเพศที่สามที่ปรากฏในสื่อ

ภาพยนตร์และอัตลักษณ์ในความเป็นจริง เปรียบเทียบภาพอัตลักษณ์ที่ในสื่อภาพยนตร์ไทยกับความเป็นจริงในสังคม ตลอดจนเพื่อศึกษาทิศทางความต้องการของกลุ่มเพศที่สามต่อการสร้างภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศที่สามในอนาคต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในสื่อภาพยนตร์ไทย 3 เรื่อง คือ คู่แสด รักแห่งสยาม เพื่อนกูรักมึงวะ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth interview)

ตลอดจนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้ชมที่เป็นเพศที่สามทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 15 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากภาพยนตร์ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากกลุ่มผู้ชมที่เป็นเพศที่สามและจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าการนำเสนอเรื่องราวชีวิตของเพศที่สามในสื่อภาพยนตร์ไทย โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการดำเนินเรื่องไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่นมากนัก คือ มีทุกอารมณ์ ทั้งรัก โกรธ หลง แต่สิ่งที่พบเด่นชัดก็คือ เรื่องจุดจบชีวิตรักของเพศที่สาม ส่วนใหญ่สุดท้ายตัวละครจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่สมหวังในความรัก โดยมีสาเหตุมาจากการเสียสละเพื่อคนที่เรารัก หรือความตายมาทำให้พรากจากกันดังปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง รักแห่งสยาม และเพื่อน...กูรักมึงวะ ส่วนภาพยนตร์เรื่องคู่แสด สร้างให้ตัวละครมีความสุข สมหวังในช่วงสุดท้าย

ภาพอัตลักษณ์ของเพศที่สามที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์ไทย ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของเพศที่สามทั้งในระดับบุคคลและสังคมค่อนข้างชัดเจน เช่น กะเทยจะมีลักษณะที่รู้รสนิยมทางเพศของตนเองอย่างเด่นชัด แต่งกายเหมือนผู้หญิง อยากแปลงเพศให้เหมือนผู้หญิง ชอบผู้ชาย ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Transsexualism ส่วนภาพอัตลักษณ์เกย์ ที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้น จะพบว่า มีลักษณะชอบผู้ชายที่เป็นเกย์ ไม่ค่อยแสดงตัวในทางสังคมปกปิดความเป็นเกย์ แต่งตัวดีกว่าผู้ชายทั่ว ๆ ไป โดยสามารถแบ่งได้ เป็น 3 กลุ่ม หลัก ๆ คือ เกย์ คิง เกย์ควีน และ โบ๊ท แต่ในภาพยนตร์สามารถสะท้อนได้เด่นชัดเพียงลักษณะของเกย์คิง และเกย์ควีน เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า ภาพอัตลักษณ์ของเพศที่สามในภาพยนตร์นั้นจะปรากฏให้เห็นชัดใน 2 ลักษณะ นั้น คือ ภาพที่เกิดจากการประกอบสร้าง และ ภาพสะท้อน ซึ่งภาพที่เกิดจากการประกอบสร้างอาจมีความเหนือจริงค่อนข้างมาก อาทิเช่น การแต่งกายแฟนซี พฤติกรรมการต่อสู้แนวบู๊ของกะเทยตัวเอกและตัวรองในภาพยนตร์คู่แสด ความรักที่ยาวนาน และการมีเพศสัมพันธ์ของเกย์ในที่สาธารณะ รวมถึงความรักที่เก็บไว้ในใจแต่เป็นรักนิรันดร์

โดยสรุปผลงานวิจัยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและการยอมรับของพวกเราร่วมเพศ หรือพวกเราร่วมเพศในกลุ่มประชากรทั่ว ๆ ไป หรือในกลุ่มนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะผลงานวิจัยในประเทศไทยยังพบค่อนข้างน้อย ผู้ศึกษา

จึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นเครื่องมือชี้แนะให้กับผู้มีส่วนรับผิดชอบในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ถึงสภาพความเป็นไปในปัจจุบัน